

Ole Hasselbalch

Ansættelsesretten

2. udgave

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Ansættelsesretten
2. udgave

© 1997 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Printed in Denmark 1997
ISBN 87-574-4771-3

Indholdsfortegnelse med stikord

(til Arbejdsrettens almindelige Del,
Ansættelsesretten og Kollektivarbejdsretten)

Første bind: Arbejdsrettens almindelige Del

Afsnit I: Introduktion

1. Alment	13
2. Arbejdsretslitteraturen	14
3. Statusopgørelse. Anvendelsen af afgørelsesmaterialet	16
4. En diskussion	21
4.1. En traditionel retsdogmatisk indfaldsvinkel?	21
4.2. Holdningspåvirkningen	24
4.3. Konturerne af en juridisk disciplin	30
4.4. Fremstillingens opbygning	36
5. Arbejdsretten som redskab for arbejdsrelationerne	37

Afsnit II: Historik

1. Alment	40
2. Fra kontrolsamfund til frihedsideal	41
3. Den kollektive dimension	47
4. Statsintervention	55
5. Integration	62

Afsnit III: Det lønnede arbejdsforhold

1. Lønmodtagerbegrebet	68
2. Arbejdsgiverbegrebet	89

Afsnit IV: De faglige organisationer

1. Organisationsfrihed og forhandlingsret	93
2. Organisationsopbygningen	100
3. Virkemidler og virkegrundlag	103

Afsnit V: Arbejdsrettens principgrundlag

1. Alment	107
2. Ansættelsesforholdets principgrundlag – aftaleområdets grænser	108
2.1. Det generelle billede	108
2.2. Tilpasninger ud fra stillingens art – særligt om uddannelsesstillinger	110
3. Om offentlige ansættelser: Karakteristik af en problemstilling	113

Afsnit VI: Retskilderne

1. Fænomenet. Retskilder og adfærdsnormer. Retssystemets grænser	122
2. Tyngdefordeling og reguleringsideologi i de materielretlige ordninger	130
3. De enkelte retskilder	133
3.1. Alment	133
3.2. Arbejdsrettens folkeretlige baggrund	134
3.3. Lovgivningen	142
3.4. Aftaler om arbejdsvilkårene. Den kollektive arbejdsoverenskomst	152
3.5. Afgørelsespraksis	156
3.6. Sædvanen	166
3.7. Retsvidenskabens betydning	170
3.8. Andre retskilder. Ledelsesretten og »forholdets natur«	173

Afsnit VII: Arbejdsretlige ufravigelighedsprincipper og systemsammenstød	
1. Almindeligt	175
2. Afkald på lovgoder	176
2.1. Generelt	176
2.2. Hensynene bag reglerne som basis for parternes dispositionsbeføjelse	179
2.2.1. Samfundsinteressen	179
2.2.2. Lønmodtagerens underlegenhedstilstand	180
2.2.3. Fravigelser til gunst for lønmodtageren	187
2.3. Fortabelse af de ufravigelige lovgoder gennem passivitet	192
2.4. Ufravigelighedsreglernes rækkevidde	197
2.4.1. Beskyttelsesprincippet uden for ansættelseslovgivningens område	200
2.4.2. Lovfortolkning og »analogi«	203
2.5. Virkningen af den lovstridige aftale	205
2.6. Retspolitisk sammenfatning	208
3. Ufravigelighedsprincippet i relation til den kollektive overenskomst	208
3.1. Generelt	209
3.2. Grænsen for de tilladelige aftaler	215
3.3. Virkningerne af den overenskomststridige aftale	220
3.4. Kollisioner mellem det kollektive og det individuelle system	220
Afsnit VIII: Tvisteløsningssystemerne	222
1. Alment. Tvisteløsning som fænomen	224
2. Tvisteløsning gennem udenretlig forhandling	230
3. De retlige afgørelsesorganer	230
3.1. Begrebsbestemmelse. Tanker bag afgørelsessystemets fragmentering	233
3.2. De almindelige domstole	233
3.3. Privat voldgift	234
3.4. De fagretlige afgørelsesorganer	235
3.4.1. De faglige voldgiftsretter	239
3.4.2. Arbejdsretten	244
3.4.3. Andre fagretlige organer	246
3.5. Særlige afgørelsesinstanser	249
4. Krydsende afgørelseskompetence	249
4.1. Alment. Præjudicielle spørgsmål.	249
Forholdet mellem kompetenceregler og materielt virkegrundlag	253
4.2. Domstolenes kompetence i »fagretlige sager«	267
4.3. Kompetencekonflikter mellem de faglige organer indbyrdes	269
4.4. Lærlingevoldgiftsretter og almindelige domstole	270
4.5. Tvistighedsnævnets kompetence i overenskomstansliggender	271
4.6. Tjenestemandens retters område	271
Afsnit IX: Særlige internationale aspekter	272
1. Alment	273
2. Den internationale arbejdsret (lovkonflikter på arbejdsrettens område)	274
2.1. Almindelige profiler	284
2.2. Den danske internationale arbejdsret	289
3. Retssammenligning i arbejdsretten	289

Andet bind: Ansættelsesretten

Afsnit X: Det retlige grundlag	23
1. Alment. Retskildernes prioritering i ansættelsesretten	23
2. Fra de ufravigelige reglers område: Den offentlige rets regler som retskilde	28
3. Indgåelse af aftaler om ansættelsesvilkår	31
4. Fortolkning og udfyldning af indgåede ansættelsesaftaler	42
4.1. Fortolkningsprincipper	42
4.2. Udfyldning	43
4.2.1. Alment	43
4.2.2. Særligt om udfyldning gennem de almindeligt anvendte vilkår på området	50
4.2.2.1. Særligt om overenskomsten som udfyldende retsgrundlag	50
4.2.2.1.1. Den overenskomstforpligtede arbejdsgiver	51
4.2.2.1.2. Overenskomsten som kontraktgrundlag i relation til udenforstående arbejdsgivere	57
4.2.2.2. Særligt om overført lovanvendelse	61
Afsnit XI: Lønmodtagergrupperne	66
1. Funktionærer	66
2. Elever	80
2.1. Generelt – historisk baggrund	80
2.2. Erhvervsuddannelseselever	81
2.3. Erhvervsgrunduddannelseselever	83
3. Medhjælpere	86
4. Sømænd	89
5. Tjenestemænd	89
6. Andre lønmodtagere	94
Afsnit XII: Ansættelsen	95
1. Formidlingen af kontakten mellem parterne	95
1.1. Arbejdsformidling	95
1.2. Avertering m.v.	95
2. Særlige regler om etablering af ansættelse i det offentlige	97
3. Informationsudveksling vedrørende ansættelsen	99
4. Den frie antagelsesret	115
4.1. De kollektive overenskomster	115
4.2. Ligebehandlingsloven	123
4.3. Anden diskriminering	124
5. Habilitetsproblemet	124
5.1. På lønmodtagerside	124
5.2. På arbejdsgiverside	127
6. Ansættelsesbetingelser	127
7. Arbejdsaftalens etablering og form	131

8. Aftalekompetencen	140
9. Tiltrædelsen	140

Afsnit XIII: Tværgåendeprincipper for parternes relationer	145
1. Ligebehandling	145
1.1. Ligebehandling efter køn	145
1.2. Diskriminering på andet grundlag	155
2. Anciennitetsprincippet	160

Afsnit XIV: Ansættelsesforholdets afslutning	169
1. Alment	169
2. Det normale ophør	169
2.1. De normale tidsvilkår, generelt	169
2.2. Særligt om tids- og opgavebegrænsede ansættelser	170
2.3. Generelle regler om opsigelse	173
2.4. De normale tidsvilkår i enkelte kontrakter	183
2.4.1. Funktionærer	183
2.4.2. Elever	194
2.4.2.1. Erhvervsuddannelseselever	194
2.4.2.2. Erhvervsgrunduddannelseselever	196
2.4.3. Medhjælpere	196
2.4.4. Tjenestemænd	198
2.4.5. De kollektive overenskomster	199
2.4.6. Udfyldende regler om opsigelsesvarsel	204
2.5. Begrænsninger i opsigelsesadgangen: Opsigelsesgrundens betydning	211
2.5.1. Alment	211
2.5.2. Materielle afskedigelsesbegrænsninger ifølge den offentlige rets regler	214
2.5.3. Usaglige afskedigelser	218
2.5.3.1. Alment om kravene til afskedigelsesgrunden	218
2.5.3.2. Fælles principper i reglerne om værn mod usaglig afskedigelse	223
2.5.3.3. Funktionærlovens regel om usaglig afskedigelse	237
2.5.3.4. Overenskomstmæssige regler om usaglig afskedigelse	245
2.5.4. Afskedigelse på grund af organisationsforhold	258
2.5.4.1. Almindelige principper	258
2.5.4.2. Lov om afskedigelse på grund af foreningsforhold	259
2.5.4.3. Organisationsfjendtlige afskedigelser på overenskomstdækkede områder	265
2.5.4.4. Afskedigelse af lønmodtagerrepræsentanter	267
2.5.5. Ligebehandling ved afskedigelse	293
2.5.5.1. Ligebehandling efter køn	294
2.5.5.2. Anden diskriminering	299
2.5.6. Afskedigelse på grund af virksomhedsoverdragelse	300
2.5.7. Afskedigelse på grund af varmerplietsorlov	301

2.5.8. Afskedigelse på grund af børnepasningsorlov	301
2.5.9. Særlige afskedigelsesbegrænsninger ifølge de kollektive overenskomster	302
2.6. Fremgangsmåden ved afskedigelse – herunder opsigelsesbeskyttelsen i øvrigt	305
2.6.1. Fremgangsmåden ved afskedigelse ifølge den offentlige rets regler	305
2.6.2. Loven om kollektive afskedigelser	310
2.6.2.1. Afskedigelser i større omfang	311
2.6.2.2. Fratrædelser der ikke eller kun delvis omfattes af lovens regler	316
2.6.2.3. Forhandlingsproceduren og varslingspligten	327
2.6.2.4. Overtrædelse af lovens forskrifter	332
2.6.2.5. Diskretionspligten	337
2.6.2.6. Fravigelser gennem kollektiv overenskomst	338
2.6.3. Kollektive informations-, hørings- og/eller forhandlingsrettigheder ved afskedigelse	338
2.6.4. Fremgangsmåden ved afskedigelse af lønmodtagerrepræsentanter	342
2.6.5. Erstatning for unødigt skadeforvoldelse ved afskedigelse	346
2.7. Fratrædelsesrettigheder i øvrigt	348
2.7.1. Arbejdsgiverens oplysningspligt omkring afskedigelsen	348
2.7.2. Arbejdssøgning	349
2.7.3. Ledighedsgodtgørelse	350
2.7.4. Fratrædelsesgodtgørelse	355
2.7.5. Fortrinsret til genansættelse	359
2.7.6. Tjenestemandsområdet: Rådighedsløn og tjenestemandspension ..	359
3. Ophørsregler i specielle situationer	361
3.1. Generelt	361
3.2. Urigtige og bristende forudsætninger i almindelighed	362
3.3. Nærmere om arbejdshindringer på virksomhedens side (force majeure m.v.)	368
3.3.1. Almindelige principper	368
3.3.2. Bestemmelser i lov, overenskomst eller aftale	374
3.3.3. Konklusioner	381
3.4. Arbejdsgiverens død	383
3.5. Lønmodtagerens invaliditet og død	384
3.6. Særlige ophørsregler på elevområdet	386
3.7. Lovlige arbejdsconflikter	389
3.7.1. Iagttagelse af individualaftalens tidsvilkår	391
3.7.2. Arbejdsstandsningens individualretlige virkning i øvrigt	395

Afsnit XVI: Arbejdshindringer	402
1. Definitive arbejdshindringer	402
2. Midlertidige arbejdshindringer	406
2.1. Midlertidige hindringer på arbejdspladsen	

2.2.	Midlertidige hindringer på lønmodtagerens side	419
2.2.1.	Fraværets lovlighed	421
2.2.1.1.	Det principielt lovlige fravær	421
2.2.1.2.	Forbehold ud fra misligholdelsesreglerne	426
2.2.2.	Betalingskravet	440
2.2.2.1.	Betalingskravets principielle grundlag	440
2.2.2.2.	Retten til forholdsmæssigt afslag (inddragelse af en ellers hjemlet betaling)	443
Afsnit XVII: Ændringer i arbejdsforholdet		447
1.	Almindelige vilkårsændringer	448
1.1.	Lov- og overenskomstmæssige regler	448
1.2.	Almindelige regler	450
1.2.1.	Det tilladeliges grænser – forudsætningerne for ansættelsen	450
1.2.2.	Vilkårsændringer ud over kontraktens forudsætninger	456
1.2.3.	Ændring af lønmodtagerrepræsentantens stilling	463
1.3.	Ændring af tjenstemandsstillinger	465
2.	Suspension	469
2.1.	Suspension som misligholdelse	470
2.2.	Lønmodtagerpligter i suspensionsperioden	473
2.3.	Suspensionens gennemførelse i praksis	475
3.	Identitetsændringer	478
3.1.	Generelle partsskifteproblemer	478
3.1.1.	Ændring i lønmodtagerens identitet	478
3.1.2.	Ændring i arbejdsgiverens identitet	478
3.2.	Lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse	484
3.2.1.	De af loven omfattede dispositioner	485
3.2.2.	Lovens virkning	492
3.2.2.1.	Overførelse af rettigheder og pligter i ansættelsesforholdet	492
3.2.2.2.	Andre følger af overdragelsesloven: Informations- og forhandlingspligt; lønmodtagerrepræsentanters stilling	504
3.3.	Andre lovregler om arbejdsgiverskifte	506
4.	Konkurs m.v.	507
4.1.	Gældsordninger generelt	507
4.2.	Konkursordningen	509
4.2.1.	Kontraktens fortsættelse – ansvaret for afbrydelse	509
4.2.2.	Konkursordenen	516
4.3.	Lønmodtagernes Garantifond	522

Afsnit XVII: Sanktioner 525

1.	Reaktioner mod retskrænkelser	525
1.1.	Alment	525
1.2.	Særligt om fordringshaveremora	526
2.	De enkelte sanktioner	529
2.1.	Hævebeføjelse	529

2.1.1.	Alment	529
2.1.2.	Udtrykkelige regler om ophævelse	537
2.1.3.	Retsordenens almindelige regler om hævebeføjelsen	539
2.1.3.1.	Arbejdsgiverens frigørelsesadgang	539
2.1.3.1.1.	Almindelige ansættelsesforhold	539
2.1.3.1.2.	Særligt om bortvisning af lønmodtagerrepræsentanter	548
2.1.3.2.	Lønmodtagerens frigørelsesadgang	550
2.2.	Retten til at kræve erstatning	553
2.2.1.	Almindelige erstatningsregler	555
2.2.1.1.	Lønmodtagerens almindelige erstatningsansvar	555
2.2.1.2.	Arbejdsgiverens almindelige erstatningsansvar	566
2.2.2.	Erstatning for tilsidesættelse af kontraktens tidsvilkår	572
2.2.2.1.	Alment	572
2.2.2.2.	Udtrykkelige regler om erstatningsudmålingen	580
2.2.2.3.	Udfyldende regler om erstatningsudmålingen	586
2.3.	Standsningsretten	599
2.4.	Forholdsmæssigt afslag	600
2.5.	Naturalopfyldelse	603
2.6.	Ugyldighed som værn mod retskrænkelser	604
2.7.	Advarsel	608
3.	Disciplinærfølgning af tjenstemænd	609

Afsnit XVIII: Lønmodtagerens pligter 616

1.	Alment	616
2.	Arbejdspræstationen	619
2.1.	Arbejdspligten – arbejdsvægring og arbejdstidsforsømmelser	620
2.2.	Arbejdets art og omfang	632
2.3.	Arbejdstempelet	638
2.4.	Arbejdets kvalitet	640
2.5.	Arbejdsstedet	645
2.6.	Retten til arbejdsresultatet	645
2.6.1.	Alment	645
2.6.2.	Lønmodtageres opfindelser	646
2.6.3.	Lønmodtageres ophavsret	648
2.6.4.	Fotografiloven	650
3.	Ledelsesretten	650
4.	Arbejdstiden	663
4.1.	Lovgivningens arbejdstidsregler	664
4.2.	Overenskomstmæssige arbejdstidsregler og principper	667
4.2.1.	Normalarbejdstiden	667
4.2.2.	Arbejdstidens tilrettelæggelse	669
4.2.3.	Deltid og nedsat tid	675
4.2.4.	Overarbejde	678
4.2.5.	Forskudt tid	684
4.2.6.	Skiftehold	685

4.3.	Individualaftalemæssige arbejdstidsregler	686
5.	Vandelskravet	688
5.1.	Respektpligten over for foresatte og kolleger	688
5.2.	Hæderlighedskravet – decorum	691
6.	Oplysnings- og rapportpligten	698
7.	Pligten til at undgå skadeforvoldelse	698
8.	Pligten til at fremme sikkerheden på arbejdspladsen	701
9.	Den private arbejdsgivers markedsbeskyttelse	701
9.1.	Almindelige regler	702
9.1.1.	Det løbende ansættelsesforhold	702
9.1.2.	Loyalitetspligtens eftervirkninger	712
9.2.	Aftalemæssige ordninger	716
9.2.1.	Oversigt – klausulernes vedtagelse, virkning og lempelse	716
9.2.2.	Indskrænkninger i aftalefriheden	719
9.2.2.1.	Klausuler vedr. det løbende ansættelsesforhold	720
9.2.2.2.	Klausuler vedr. ansættelsesforholdets ophør	720
10.	Særlige regler om offentlige ansættelsesforhold	734

Afsnit XIX: Lønmodtagerens rettigheder

1.	Vederlaget	738
1.1.	Lønfastsættelsens formelle grundlag	738
1.1.1.	Lovgivning	738
1.1.2.	Aftale, overenskomst og udfyldende regler	750
1.2.	Lønssystemer	753
1.2.1.	Lønformerne	753
1.2.2.	Overenskomsternes lønssystemer	756
1.2.3.	Tantiemeordninger	771
1.2.4.	Provisionsløn	776
1.3.	Særlige ydelser	793
1.3.1.	Vilkårlige løntillæg	793
1.3.2.	Naturalieydelser	797
1.4.	Vederlagets beregning i særlige situationer	800
1.4.1.	Rette lønstørrelse	800
1.4.2.	Naturalieydelsers værdi	804
1.5.	Lønudbetalingen	805
1.6.	Transport af løn	807
1.7.	Fyldestgørelse i løn	808
1.7.1.	Lønindeholdelse og udlæg m.v.	808
1.7.2.	Modregning	809
1.7.3.	Løntilbageholdelse indtil videre	812
1.8.	Misligholdelse af vederlagsforpligtelsen	813
1.9.	Tilbagesøgning af for meget erlagt løn	822
1.10.	Forældelse	825
2.	Særlige mellemregninger	826
3.	Demeritum	826

2.2.	Godtgørelse af udgifter	827
3.	Ferie	828
3.1.	Ferieloven	828
3.1.1.	Feriefrihed	829
3.1.1.1.	Ferie i henhold til optjening	830
3.1.1.1.1.	Feriefrihedens omfang	830
3.1.1.1.2.	Ferians placering	832
3.1.1.2.	Ferie uden optjening (suppleringsferie)	839
3.1.2.	Feriebetalingen	840
3.1.2.1.	Ferie med feriegodtgørelse	840
3.1.2.2.	Ferie med løn	844
3.1.2.3.	Beregning af feriegodtgørelse og ferietillæg	849
3.1.2.4.	Betaling under samlede ferielukninger	851
3.1.2.5.	Forældelse	852
3.1.3.	Gennemtvungelse af loven	853
3.2.	Ferieoverenskomster m.v.	856
3.3.	Medhjælperloven	858
3.4.	Tjenestemænd	859
4.	Søgnehelldage m.v.	860
5.	Rettigheder ved sygdom	863
5.1.	Dagpengeloven	864
5.1.1.	Lovens hovedprincipper	864
5.1.2.	Arbejdsgiverperioden	866
5.1.3.	Friholdelse fra risikoen i arbejdsgiverperioden	868
5.1.4.	Betingelser for arbejdsgiverforpligtelsen	869
5.1.5.	Dagpengenes beregning og udbetaling	882
5.1.6.	Arbejdsgiverens refusions- og regreskrav	882
5.2.	Funktionærloven	883
5.3.	Medhjælperloven	889
5.4.	Elever	892
5.5.	Tjenestemænd	893
5.6.	Kollektive overenskomster	893
6.	Rettigheder ved svangerskab og fødsel	897
6.1.	Retten til barselorlov og dagpenge	897
6.1.1.	Orlovens udstrækning og placering	897
6.1.2.	Betingelser for fraværets lovlighed. Tilbagekomsten til arbejdet	899
6.1.3.	Retten til dagpenge	902
6.2.	Ligebehandling ved ansættelse og opsigelse	904
6.3.	Funktionærloven	904
6.4.	Medhjælperloven	906
6.5.	Elever	907
6.6.	Tjenestemænd	907
6.7.	Overenskomster om rettigheder ved barsel	907
7.	Rettigheder ved værnepligt	907
7.1.	Loven om værnepligtsorlov m.v.	908

7.1.1.	Lovens område	908
7.1.2.	Almindelig værnepligt	910
7.1.3.	FN-tjeneste m.v.	912
7.2.	Funktionærloven	913
7.3.	Medhjælperloven	915
7.4.	Elever	915
7.5.	Tjenestemænd	915
8.	Orlovsordninger	916
8.1.	Orlovsloven	916
8.2.	Overenskomster om orlov	919
8.3.	TjenestemandSORLOV	919
9.	Andre fraværssituationer	920
10.	Personbeskyttelsen	927
10.1.	Den fysiske personbeskyttelse. Arbejdssikkerheden	927
10.2.	Den ideelle personbeskyttelse. Kravet på respekt	936
10.3.	Seksuel chikane	939
11.	Retten til fritiden	941
12.	Retskrav på uddannelsen	943
	Stikordsregister	944

Tredie bind: Kollektivarbejdsretten

Afsnit XX: Det retlige grundlag

1.	Alment	21
1.	Kollektivarbejdsrettens kilder	21
2.1.	Almindelige regler om organisationsmæssigt virke og om handlefrihedens grænser	21
2.2.	De kollektive overenskomster	22
2.2.1.	Alment	22
2.2.2.	De almindelige fagoverenskomster	23
2.2.3.	Hovedaftaler	24
2.2.4.	Lokalaftaler	26
2.2.5.	Samarbejdsaftaler	27
2.2.6.	Paradigmaaftaler. Særligt om Normen	29
2.2.7.	Tiltrædelses- og virksomhedsoverenskomster	30
2.2.8.	Organisationsmæssige aftaler og forlig i konkrete sager	33
2.3.	Arbejdsretsloven, forligsmandsloven m.v.	34
3.	Prioriteringen af retskilderne	35
4.	Idégrundlaget for gældende kollektiv arbejdsret	38
5.	Den traditionelle ordnings udbredelse. Udfyldende regler om de kollektive relationer	40

Afsnit XXI: Almindelige regler om kollektive aktioner

1.	Alment	43
2.	Retsstridige midler i arbejdskampen	44
2.1.	Aktionsformer	44
2.2.	Sanktionsmuligheder	46
2.3.	Enkelte typer retsbrud	51
3.	Særligt om formålets betydning og om forholdet mellem mål og midler	59
3.1.	Aktioners lovlige formål	59
3.2.	Forholdet mellem mål og midler	66
4.	Procedurer for iværksættelse af arbejdskamp	67
5.	Særlige forhold	68
5.1.	Situationen i den offentlige sektor – strejkeretten på tjenestemandsområdet	68
5.2.	Konfliktretten i uddannelseskontrakter	70
6.	Skatteregler og offentlige bistandssystemer i forbindelse med arbejdskonflikter	71

Afsnit XXII: Nærmere om redskabet for de kollektive arbejdsmarkedsreguleringer:

Den kollektive arbejdsoverenskomst

1.	Alment. Hvad er en overenskomst? Mundtlige og stiltiende overenskomster.	
	Placering af ret og pligt	75
2.	Kontraheringskompetencen	81
3.	Overenskomstens indhold	86
3.1.	Typer af overenskomstbestemmelser	86
3.2.	Overenskomstens fortolkning og udfyldning	87
3.2.1.	Almindelige principper	87
3.2.2.	Almene konsekvenser i forholdet mellem parterne.	
	Overenskomstens naturlia negotii	92
3.2.3.	»Kutymer«	92
4.	Gyldighedsområdet	106
4.1.	Det faglige gyldighedsområde	
	(hvilke typer af arbejde er omfattet af overenskomsten)	107
4.2.	Det personlige gyldighedsområde (hvem gælder overenskomsten for)	109
4.2.1.	Lønmodtageres stilling i almindelighed	110
4.2.2.	Arbejdsledere	111
4.2.3.	Medejerskab. Arbejdsgiverens nærstående	116
4.2.4.	Indmeldelse i den overenskomstforpligtede organisation	118

4.2.5.	Udmeldelser af den overenskomstforpligtede organisation	121
4.2.6.	Virksomhedsoverdragelse	123
4.2.7.	Overdragelse af arbejdet	124
4.2.8.	Hvem deltager i overenskomsten? Juridiske personers hæftelse	125
4.3.	Det territoriale gyldighedsområde	127

Afsnit XXIII: Fredspligten

1.	Alment	129
2.	Enkelte typer af fredspligtkrænkelser	133
3.	Undtagelser fra fredspligten	140
3.1.	Individualbeføjelser på tværs af fredspligten	141
3.1.1.	Lønmodtagerrettigheder på tværs af fredspligten	141
3.1.1.1.	Fratræden under overholdelse af kontraktens tidsvilkår	142
3.1.1.2.	Misligholdelsesbeføjelsernes anvendelse	145
3.1.2.	Arbejdsgiverrettigheder på tværs af fredspligten	154
3.1.2.1.	Opsigelse og ændring under iagttagelse af kontraktens tidsvilkår	155
3.1.2.2.	Misligholdelsesbeføjelsernes anvendelse	158
3.1.2.3.	Andre ledelsesbeføjelser i konflikt med fredspligten	166
3.2.	Kollektivarbejdsretlige undtagelser fra fredspligten	167
3.2.1.	Beskyttelsen af solidariteten. Strejkearbejde	167
3.2.2.	Sympatikonflikt	170
3.2.3.	Andre tilfælde	177

Afsnit XXIV: Ledelsesretten

1.	Alment	183
2.	Instruktionsbeføjelsen vedrørende selve arbejdet	185
3.	Retten til at give reglementariske bestemmelser	186
4.	Retten til at foreskrive kontrolforanstaltninger	187
5.	Retten til at tilrettelægge arbejdstiden	189
6.	Antagelsesbeføjelsen	190
7.	Afskedigelsesbeføjelsen	191
8.	Tolkningsretten	192

Afsnit XXV: Afvikling, fornyelse og oprettelse af kollektive overenskomster.

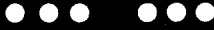
Etablering af arbejdsstandsning på overenskomstdækkede områder		199
1.	Alment	200
2.	Frigørelsen	200
2.1.	Ugyldighed, svigtede forudsætninger	200
2.2.	Opsigelse	203
2.2.1.	Almindelige regler om frigørelse	203
2.2.2.	Særlige regler vedrørende de enkelte overenskomststyper	206
2.2.3.	Særligt om afvikling af de almindelige fagoverenskomster	218
2.2.3.1.	Opsigelsesvarsler	218
2.2.3.2.	Specielle forhandlingsregler	219
2.2.3.3.	Regler om frigørelseskonflikt. Overenskomstens eftervirkning	220
2.2.3.4.	Forligsinstitutionens rolle	222
3.	Arbejdsstandsning på overenskomstregulerede områder	226
3.1.	Arbejdskampens former	226
3.2.	Fremgangsmåden ved iværksættelse af arbejdskamp	228
3.3.	Materielle begrænsninger i konfliktretten. Formålets betydning	234
4.	Arbejde under konflikten	235
5.	Ikrafttrædelse og fornyelse af overenskomster. Fortrædigheds-klausuler	236
6.	Lovindgreb	238

Afsnit XXVI: Kollektivarbejdsretlige sanktioner og oprejsning. Bodssystemet

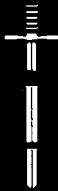
1.	Alment. Bodssystemets udvikling. Andre sanktionsmuligheder	243
2.	Arbejdsretslovens bodsregler	246
2.1.	Indhold og idégrundlag	246
2.2.	Bodsansvarets placering	249
2.3.	Bodsudmålingen	253
2.4.	Hvem tilkommer boden?	265

Afsnit XXVII: Appendix. Kollektiv lønmodtagerindflydelse i den enkelte virksomhed

1.	Alment	267
2.	Generelle indflydelsesveje	269
2.1.	Tillidsrepræsentantordninger	269
2.2.	Almene samarbejdsorganer	274
2.3.	Medarbejderrepræsentanter i bestyrelser	278
3.	Forhandling, høring eller information i konkrete tilfælde	282
3.1.	Overenskomstreger	282
3.2.	Lovordninger	284
4.	Samarbejdet om arbejdsmiljøet	285
5.	Overskudsdeling og medejendomsret	287

9 788757 447712

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Bogen eller lignende bøger kan findes på:

Juridisk Antikvariat

www.lovsamlingen.dk